

Faktablad om Renmarkskommittén

Renmarkskommittén är en parlamentariskt sammansatt kommitté. Den tillsattes av regeringen sommaren 2021. Uppdraget är att bland annat lämna förslag till en ny renskötsellag som ska ersätta gällande lag från 1971. Uppdraget framgår i de [direktiv](#) som kommittén har fått av regeringen.

Kommittén består av ledamöter som har nominerats av riksdagspartierna och av en ordförande, Eric M. Runesson (justitieråd i Högsta domstolen). Ett sekretariat hjälper kommittén med att ta fram underlag. Sekretariatet består av fyra jurister och en nationalekonom. Kommittén och sekretariatet biträds också av sakkunniga och experter.

Kommittén tillsattes bland annat mot bakgrund av ett rättsfall från Högsta domstolen, [Girjasdomen](#). I domen fastställdes att Girjas sameby, och inte staten, har rätt att upplåta småviltsjakt och fiske på samebyns område på mark under statens omedelbara disposition (statlig mark). Renskötande samer i området bedömdes ha haft ensamrätt gentemot staten till jakt och fiske sedan hundratals år tillbaka grundat i urminnes hävd.

En jakträtt som grundas i urminnes hävd är av civilrättslig art. Detsamma gäller för renskötselrätten, där jakt och fiske ingår. Rätten är inte en offentligrättslig förmån eller ett privilegium från staten. Rätten är skyddad av grundlagens och Europakonventionens regler om egendomsskydd. Om rätten ska inskränkas eller upphävas kan det endast ske under de förutsättningar som framgår i [2 kap. 15 § regeringsformen](#).

Ett av kommitténs uppdrag har varit att göra en utredning av vilka samebyar som kan ha, eller inte ha, liknande rättigheter som Girjas sameby. Den delen av uppdraget redovisades i ett delbetänkande till regeringen den 31 augusti 2023, [SOU 2023:46 Jakt och fiske i renbetesland](#).

Kommittén arbetar nu med att bland annat

- Analysera under vilka förutsättningar en åtgärd (till exempel användning av mark som nyttjas för renskötsel) som medför en olägenhet för renskötseln är tillåten och när en sådan åtgärd kan innebära en skadeståndsskyldighet för en fastighetsägare eller annan nyttjanderättshavare. Analysen ska innehålla överväganden av om regleringen i rennäringslagen om intrång i renskötselrätten är förenlig med grundlagens och Europakonventionens rättighetsreglering.
- I de fall det finns en skadeståndsskyldighet vid intrång i renskötselrätten ska kommittén föreslå bestämmelser som klargör det samt ta ställning till hur ersättning ska bestämmas vid upphörande av eller intrång i renskötselrätten. I analysen ska frågan om ifall en intrångsersättning ska fördelas mellan den eller de samebyar som berörs av intrånget och Samefonden ingå. Bedömningar ska göras av vad de föreslagna åtgärderna får för betydelse för Samefondens intäkter och arbete.

- Bedöma om en förlikningsmekanism bör inrättas för att lösa tvister mellan samebyar, markägare och andra nyttjanderättshavare till mark som har med frågor om renskötselrätt att göra och lämna förslag till en sådan mekanism.
- Lämna förslag om hur samebyarna bör vara organiserade.
- Analysera vilka rättigheter som kan tillkomma sameer utanför samebyarna.
- Föreslå en ändamålsenlig beslutsordning för ärenden om försäljning av mark som står under statens omedelbara disposition ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen samt föreslå på vilka grunder eventuella upplåtelse och försäljning av sådan mark ska ske.
- Klargöra ansvarsfördelningen av myndigheters olika uppgifter enligt rennäringslagen, ta ställning till vilka uppgifter som behöver regleras i lag och vid behov föreslå en ändrad fördelning av ansvaret.
- Se över frågan om hur älgjakten ska regleras. Vad som gäller juridiskt för en jakträtt av urminnes hävd har beskrivits i delbetänkandet, men ytterligare utredning och analys behöver göras kring de regler som finns för älgförvaltning och vad detta får för betydelse på samebyarnas områden. Här ingår bland annat frågan om dubbelregistrering av älgjakt och analyser av de kolliderande rättigheterna mellan samebymedlemmarnas och markägarnas jakträtt.

Kommitténs uppdrag ska slutredovisas till regeringen **senast den 20 maj 2025**. Den som är intresserad av kommitténs arbete kan ta del av de promemorior som sekretariatet lägger upp på [kommitténs webbplats](#). Promemoriorna är ett arbetsmaterial, och det som sägs i dem kan senare justeras eller utvecklas.

När ett betänkande – en SOU – har lämnats till regeringen bestämmer regeringen hur den vill gå vidare med innehållet. Den kan till exempel välja att skicka betänkandet på remiss. Då får berörda myndigheter och organisationer lämna synpunkter inför regeringens fortsatta arbete med förslagen. Allmänheten har också möjlighet att lämna synpunkter. Om regeringen sedan väljer att gå vidare med förslagen görs det genom en proposition som läggs fram för riksdagen.